

ZARZADZENIE NR 11..2025

DYREKTORA CENTRUM USŁUG SPOŁECZNYCH W ŁOMŻY

Z DNIA 19 maja 2025 R.

W SPRAWIE WPROWADZENIA STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNICH

Działając na podstawie art. 22b i art. 22c ustawy z dnia 13 maja 2016r. o przeciwdziałaniu zagrożeniu przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz. U. z 2024r poz. 1228) w zw. Z § 6. ust. 2 załącznika do Uchwały nr 130/XIII/25 Rady Miejskiej Łomży z dnia 26 marca 2025 r. w sprawie nadania statutu Centrum Usług Społecznych w Łomży (dalej: CUS) - zarządzam co następuje:

§ 1.

W Centrum Usług Społecznych w Łomży wprowadza się Standardy Ochrony Małoletnich, stanowiące załącznik Nr 1 do niniejszego Zarządzenia.

§ 2.

Zobowiązuję kierowników wszystkich jednostek organizacyjnych CUS do:

- 1) Zapoznania podległych pracowników ze Standardami Ochrony Małoletnich stosowanymi w Centrum Usług Społecznych w Łomży oraz odebrania od pracowników oświadczenia wskazanego w Załączniku Nr 6 do Standardów ochrony małoletnich CUS w Łomży;
- 2) Sporządzenia listy podległych pracowników CUS, którzy mają kontakt bezpośredni z osobami małoletnimi bez obecności ich opiekunów prawnych, przedstawicieli ustawowych;
- 3) Przekazania oświadczeń z pkt 1 i 2 do Działu Organizacyjno-Administracyjnego w terminie 14 dni od daty wejścia w życie zarządzenia.

§ 3.

Traci moc zarządzenie Dyrektora centrum Pieczy Zastępczej w Łomży nr 3/2024 z dnia 14 sierpnia 2024 r.

§ 4.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

DYREKTOR
Centrum Usług Społecznych
w Łomży

mgr inż. Wiesław Jagielak

RADCA PRAWNY

Stanisław Grzymala

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH W CENTRUM USŁUG SPOŁECZNYCH W ŁOMŻY

Podstawową zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników Centrum Usług Społecznych w Łomży jest działanie na rzecz dobra dziecka i w jego najlepszym interesie, ochrona małoletnich przed jakimkolwiek krzywdzeniem. Każdy pracownik Centrum Usług Społecznych traktuje dziecko z szacunkiem, uwzględnia jego potrzeby, działa dla jego dobra. Niedopuszczalne jest stosowanie jakiejkolwiek przemocy wobec dziecka.

W poniższym dokumencie został określony zakres obowiązków pracowników CUS w działaniach podejmowanych na rzecz ochrony małoletnich, wypracowanie właściwej procedury do wykorzystania podczas interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletnich. Pracownicy Centrum Usług Społecznych w Łomży realizują działania w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych CUS oraz swoich kompetencji.

Rozdział I. Podstawy prawne Standardów ochrony małoletnich

§ 1.

Podstawy prawne:

- Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r.
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy
- Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw
- Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny)
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny
- Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
- Ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych

§ 2.

1. Pracownikiem Centrum Usług Społecznych jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, umowy cywilnoprawnej, a także stażysta, praktykant i wolontariusz.
2. Małoletnim jest każda osoba do ukończenia 18. roku życia.
3. Opiekunem dziecka jest osoba uprawniona do reprezentacji dziecka, w szczególności jego rodzic lub opiekun prawny. Opiekunem jest również osoba pełniąca funkcję rodziny zastępczej.
4. Przez krzywdzenie dziecka należy rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę, w tym pracownika Centrum Usług Społecznych lub zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbywanie.
6. Osoba odpowiedzialna za Standardy ochrony małoletnich to Dyrektor Centrum Usług Społecznych sprawujący nadzór nad realizacją Standardów ochrony małoletnich.
7. Dane osobowe dziecka to wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka.

Rozdział III. Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dziecka

§ 3

Centrum Usług Społecznych w Łomży wdrożyło i stosuje procedury interwencyjne. Są one znane i udostępnione wszystkim pracownikom. Każdy pracownik posiada wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwraca uwagę na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci. Każdemu pracownikowi CUS udostępnione są dane kontaktowe do lokalnych instytucji odpowiedzialnych za przeciwdziałanie i interwencję w przypadku przemocy wobec małoletnich. Załącznik Nr 1 do niniejszych Standardów.

Rozdział IV. Centrum Usług Społecznych stosuje zasady bezpiecznej rekrutacji pracowników, regularnie szkoli pracowników ze Standardów.

§ 4

- Rekrutacja pracowników odbywa się zgodnie z zasadami bezpiecznej rekrutacji, a pracodawca dąży do jak najlepszej weryfikacji kwalifikowanego kandydata.
- CUS dba, aby osoby w nim zatrudnione, oraz wolontariusze, stażyści i praktykanci posiadali odpowiednie kwalifikacje do pracy z dziećmi oraz nie stanowiły dla nich zagrożenia.

- W każdym przypadku CUS musi posiadać dane pozwalające zidentyfikować osobę zatrudnioną, niezależnie od podstawy zatrudnienia, tj. imię (imiona) i nazwisko, nazwisko rodowe, datę urodzenia, PESEL, imię ojca, imię matki;
- Zgodnie z art. 21 Ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępstwami na tle seksualnym osoba zatrudniająca przed zawarciem umowy sprawdza kandydata w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym (rejestr z dostępem ograniczonym), do którego potrzebne są wyżej wymienione dane;
- Figurowanie w wyżej wymienionym Rejestrze wyklucza możliwość zatrudnienia kandydata, wolontariusza, stażystę czy praktykanta.

Rozdział V. Zasady bezpiecznych relacji pracownik CUS – małoletni, w tym zachowania niedozwolone

§ 5.

1. Podstawową zasadą relacji między małoletnimi, a pracownikami jest działanie dla dobra małoletniego, z poszanowaniem jego godności, z uwzględnieniem jego emocji i potrzeb oraz w jego najlepszym interesie.
2. Pracownicy CUS działają wyłącznie w ramach obowiązującego prawa powszechnego, przepisów wewnętrznych oraz swoich uprawnień i kompetencji.
3. Zasady bezpiecznych relacji pracownik - dziecko obowiązują wszystkich pracowników, stażystów, praktykantów i wolontariuszy. Zasady stanowią załącznik Nr 2 do niniejszych Standardów.

Rozdział VI. Zasady bezpiecznych relacji małoletni – małoletni, w tym zachowania niedozwolone.

§ 6.

Podstawową zasadą relacji między małoletnimi jest działanie z szacunkiem, uwzględniające godność i potrzeby małoletnich. Niedozwolone jest w szczególności:

- stosowanie przemocy wobec jakiegokolwiek małoletniego, w jakiegokolwiek formie;
- używanie wulgarnego, obraźliwego języka;
- upokarzanie, obrażanie, znieważanie innych małoletnich;
- używanie gestów, żartów, kierowanie obraźliwych uwag, w tym o zabarwieniu seksualnym;
- stosowanie zastraszania i gróźb;

- utrwalanie wizerunku innych małoletnich poprzez nagrywanie i fotografowanie bez uzyskania ich zgody.

Rozdział VII. Zasady bezpiecznych relacji rodzina biologiczna – małoletni, w tym zachowania niedozwolone

§ 7.

1. Podstawową zasadą relacji między małoletnimi a rodziną biologiczną jest działanie dla dobra małoletniego, z poszanowaniem jego godności, z uwzględnieniem jego emocji i potrzeb oraz w jego najlepszym interesie.

2. Zasady obejmują w szczególności:

- spędzanie czasu z małoletnimi w sposób im niezagrożający i adekwatny do wieku,
- zachowanie cierpliwości i szacunku w komunikacji z małoletnimi, podkreślające zrozumienie dla uczuć przeżywanych przez nich, nie wymuszające zwrożeń na siłę i okazujące zainteresowanie, wsparcie i gotowość do rozmowy,
- traktowanie małoletnich z szacunkiem,
- fizyczny kontakt z małoletnim możliwy tylko jako odpowiedź na realne potrzeby dziecka w danym momencie, z uwzględnieniem jego wieku, płci, kontekstu kulturowego i sytuacyjnego. Na kontakt fizyczny (np. przytulenie) małoletni zawsze musi wyrazić zgodę.
- panowanie rodzica bądź innego członka rodziny dziecka nad własnymi emocjami.

3. W relacji rodziny biologicznej z małoletnimi niedopuszczalne jest w szczególności:

- stosowanie wobec małoletniego przemocy w jakiegokolwiek formie, w tym stosowanie kar fizycznych, wykorzystywanie relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby);
- zawstydzanie, upokarzanie, lekceważenie i obrażanie małoletnich; krzyczenie na małoletnich, wywoływanie u nich lęku,
- zachowywanie się w obecności małoletnich w sposób niestosowny, np. poprzez używanie słów wulgarnych, czynienie obraźliwych uwag oraz nawiązywanie w wypowiedziach do atrakcyjności seksualnej;
- nawiązywanie z małoletnimi jakichkolwiek relacji seksualnych, ani składanie im propozycji o nieodpowiednim charakterze, kierowanie do nich seksualnych, komentarzy, żartów, gestów oraz udostępnianie małoletnim treści erotycznych i pornograficznych, bez względu na ich formę.

§ 8.

1. Podstawową i najważniejszą zasadą relacji między małoletnimi, a rodziną zastępczą jest działanie dla dobra małoletniego, z poszanowaniem jego godności, z uwzględnieniem jego emocji i potrzeb oraz w jego najlepszym interesie.

2. Podstawowe Standardy określające zasady obejmują w szczególności:

- zachowanie cierpliwości i szacunku w komunikacji z małoletnimi, podkreślające zrozumienie dla uczuć przeżywanych przez nich, nie wymuszające zwierzeń na siłę i okazujące zainteresowanie, wsparcie i gotowość do rozmowy.

- reagowanie w sposób adekwatny do sytuacji i możliwości psychofizycznych małoletnich.

- traktowanie małoletnich z szacunkiem bez względu na płeć, orientację seksualną, niepełnosprawność, status społeczny, kulturowy, religijny i światopogląd.

- fizyczny kontakt z małoletnim możliwy tylko jako odpowiedź na realne potrzeby dziecka w danym momencie, z uwzględnieniem jego wieku, płci, kontekstu kulturowego i sytuacyjnego. Na kontakt fizyczny (np. przytulenie) małoletni zawsze musi wyrazić zgodę.

- udział rodzin zastępczych w szkoleniach w zakresie podnoszenia kompetencji wychowawczych, przeciwdziałania przemocy wobec małoletnich, komunikacji interpersonalnej.

- panowanie nad własnymi emocjami.

Rozdział IX Procedury i osoby odpowiedzialne za przyjęcie zgłoszenia, dokumentowanie i dalsze działania pomocowe.

§ 9.

1. Dyrektor CUS jest osobą odpowiedzialną za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego wychowanka. W przypadku powzięcia przez pracownika CUS informacji, że dziecko może być krzywdzone, osoba ujawniająca sporządza notatkę służbową z uzyskanej informacji oraz poczynionych ustaleń i przekazuje uzyskaną informację dyrektorowi CUS, który wpisuje zdarzenie do Rejestru zdarzeń zagrażających dobru małoletniego, załącznik nr 3.

2. Z przebiegu każdej interwencji sporządza się Kartę Interwencji, której wzór stanowi załącznik Nr 4 i załącza się ją do Rejestru Zdarzeń.

3. Procedury interwencji w przypadku ujawnienia działania na szkodę małoletniego, opisane są w załączniku Nr 5 do niniejszych Standardów.
4. W przypadku ujawnienia zaniedbania przez rodzinę zastępczą oraz jej niewydolności wychowawczej, właściwym jest zawiadomienie sądu rodzinnego, celem wglądu w sytuację rodziny.
5. W przypadku zagrożenia zdrowia lub życia dziecka albo osoby mu najbliższej, osoba ujawniająca zdarzenie bezzwłocznie dzwoni na numer alarmowy 112.
6. Wszyscy pracownicy CUS, którzy w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęli informację o krzywdzeniu małoletniego lub informację z tym związane, są zobowiązani do zachowania tych informacji w tajemnicy, poza tymi informacjami, które przekazywane są uprawnionym instytucjom.
7. Do udziału w interwencji można włączyć specjalistów, w szczególności psychologów, celem skorzystania z ich pomocy przy rozmowie z dzieckiem o trudnych doświadczeniach.
8. Dokumentacja dotycząca ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru dziecka jest przechowywana w biurze Centrum Usług Społecznych w Łomży w szafce zamykanej na klucz.

Rozdział X. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu

§ 10.

CUS nie zapewnia dzieciom dostępu do Internetu. Sprzęt komputerowy znajdujący się w siedzibie CUS wykorzystywany jest do celów służbowych wyłącznie przez pracowników CUS.

Rozdział XI. Zasady ochrony danych osobowych oraz wizerunku dzieci w CUS

§ 11

CUS zapewnia standardy ochrony danych osobowych dzieci zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka;

Rozdział XII. Zasady i sposób udostępniania pracownikom, małoletnim i ich opiekunom polityki do zaznajomienia i stosowania oraz zasady aktualizacji i przeglądu Standardów.

§ 12

1. Wszelkie procedury i dokumenty związane z wprowadzeniem Standardów są udostępniane personelowi, małoletnim i ich opiekunom podczas zapoznawania się i zobowiązania do stosowania (zgodnie z poniższymi zasadami), a następnie na żądanie w dowolnym momencie.

2. Każdy pracownik ma obowiązek zapoznać się ze Standardami po zawarciu umowy o pracę, a fakt zapoznania się i przyjęcia do stosowania poświadcza złożeniem oświadczenia do akt osobowych.

3. Rodziny zastępcze oraz rodziny biologiczne również są zobowiązane do zapoznania się ze Standardami, przy czym pierwsze zapoznanie nastąpi niezwłocznie po opracowaniu i wprowadzeniu Standardów.

4. Zapoznanie się z wyżej wymienionymi dokumentami każda osoba potwierdza swoim podpisem na oświadczeniu zgodnie z Załącznikiem nr 6 niniejszych Standardów.

5. Małoletni zapoznawani są ze Standardami adekwatnie do wieku i możliwości poznawczych.

6. Dyrektor na bieżąco monitoruje i okresowo weryfikuje zgodność prowadzonych działań z przyjętymi zasadami ochrony dzieci, dokonując co najmniej raz na dwa lata oceny Standardów, by dostosować je do aktualnych potrzeb i obowiązujących przepisów.

7. Dyrektor Centrum Usług Społecznych przeprowadza wśród pracowników i rodzin zastępczych minimum raz na dwa lata ankietę monitorującą poziom realizacji Standardów a następnie dokonuje analizy jakościowej i ilościowej badania ankietowego i sporządza na tej podstawie sprawozdanie z monitoringu.

8. Monitoring i ewaluacja Standardów prowadzona jest w oparciu o analizę dokumentacji wewnętrznej i korespondencji międzyinstytucjonalnej, przepisów prawa, obserwację, analizę ilościową i jakościową zgłoszeń, badania ankietowe oraz diagnozę czynników ryzyka.

9. Wprowadzone zmiany w Standardach zatwierdza i przedstawia pracownikom oraz rodzinom zastępczym Dyrektor CUS.

Rozdział XIII. Przepisy końcowe

§ 13.

1. Standardy wchodzi w życie z dniem wydania zarządzenia.
2. Ogłoszenie następuje poprzez zamieszczenie Standardów na stronie internetowej CUS i wywieszenie na tablicy informacyjnej.

DYREKTOR
Centrum Usług Społecznych
w Łomży

mgr inż. Wiesław Jagielak

ROZPOZNAWANIE I REAGOWANIE NA CZYNNIKI RYZYKA KRZYWDZENIA MAŁOLETNIICH

1. Zagrożenie bezpieczeństwa dzieci może przebierać różne formy, z wykorzystaniem różnych sposobów kontaktu i komunikowania.

2. Symptomy, które mogą świadczyć, że dziecko jest ofiarą przemocy fizycznej, seksualnej lub psychicznej:

- zachowanie: regres w rozwoju i funkcjonowaniu, trudności szkolne, izolowanie się od otoczenia, wycofanie się z wcześniejszych aktywności, apatia, unikanie kontaktów z rówieśnikami, agresja i zachowanie autodestrukcyjne (samookaleczenia, próby samobójcze, zaburzenia odżywiania, uzależnienia), przestępczość, erotyzacja, zabawy nieadekwatne do fazy rozwojowej wskazujące na podwyższony poziom seksualizacji, koncentracja na problematyce seksualnej w wypowiedziach, zabawach, wytworach plastycznych, nadreaktywność, nadmierne pobudzenie emocjonalne,

- psychosomatyczne: wszelkiego rodzaju bóle różnych części ciała niejasnego pochodzenia, moczenia, zanieczyszczanie, zaburzenia snu, spadek wagi ciała, fobie, wysypki i inne zmiany na skórze, wypadanie włosów;

- objawy fizyczne na ciele dziecka: pręgi na plecach, nogach, rękach, pęknięcia skóry, siniaki szczególnie takie, kiedy jeden ślad pokrywa się drugim, strupy w miejscach przyczepu małżowin usznych, czaszki, krwawe wylewy w gałkach ocznych, różnego rodzaju ślady na ciele dziecka niewiadomego pochodzenia, urazy genitaliów i odbytu dziecka infekcje i stany zapalne okolic intymnych dziecka, ciąży;

3. Dziecko może mieć określone myśli i komunikować je:

- ma niską samoocenę, zachowuje się nieadekwatnie do sytuacji, jest złe, winne, nic nie warto, mówi że jest głupie i zasługuje na karę, nic mi się nie udaje, nikt mnie nie rozumie, nikt mi nie uwierzy, wszyscy mają lepiej, świat jest zły, dorośli są źli, nie mogę im ufać, nic się nie może zmienić, nikt mi nie pomoże, sprawca mnie nienawidzi/kocha, jestem dla niego wyjątkowa/y, zależy mu na mnie, nikt nie może się o tym dowiedzieć, obiecałam/łem dochować tajemnicy;

4. Udostępnienie wszystkim pracownikom wykazu danych adresowych lokalnych placówek pomocowych, zajmujących się ochroną dzieci oraz zapewniających pomoc w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia i współpraca z tymi instytucjami (tj. ośrodek

pomocy społecznej, dzielnicowy, organizacje pozarządowe, policja, sąd rodzinny, prokuratura, ośrodek interwencji kryzysowej, placówki ochrony zdrowia).

Ogólnopolskie numery telefonu:

- **112** – numer alarmowy – zadzwoń pod ten numer, jeżeli zagrożonej jest życie lub zdrowie i niezbędna jest interwencja policji, straży pożarnej lub pogotowia

997 – Policja

998 – Straż Pożarna

999 – pogotowie Ratunkowe

- **116 111** – telefon zaufania dla dzieci i młodzieży

- **800 12 12 12** – Dziecięcy telefon zaufania Rzecznika Praw Dziecka – numer telefonu skierowany do wszystkich dzieci, które potrzebują pomocy. Dzwoniąc pod ten numer, można porozmawiać ze specjalistą, który postara się pomóc. Pod ten numer interwencyjny mogą też dzwonić osoby dorosłe, aby zgłosić problem dzieci lub zaniedbania wobec nich.

- **800-120-002** - **Ogólnopolski telefon dla ofiar przemocy w rodzinie „Niebieska Linia”** – to numer telefonu, pod który mogą dzwonić osoby doznające przemocy w rodzinie, a także osoby, które słyszały o takiej przemocy lub są jej świadkami.

ZASADY BEZPIECZNYCH RELACJI PRACOWNIKÓW**CENTRUM USŁUG SPOŁECZNYCH W ŁOMŻY**

1. Każdy pracownik CUS jest zobowiązany do utrzymywania profesjonalnej relacji z dziećmi, pamiętając o tym, żeby każda relacja, komunikat oraz działanie wobec dziecka było adekwatne do sytuacji, bezpieczne i uzasadnione.
2. Zachowanie cierpliwości i szacunku w komunikacji z małoletnimi, zrozumienie jego przeżywanych uczuć, nie wymuszanie zwierzeń na siłę, a okazanie zainteresowania, wsparcia i gotowość do rozmowy.
3. Reagowanie w sposób adekwatny do sytuacji i możliwości psychofizycznych małoletnich.
4. Traktowanie małoletnich z szacunkiem bez względu na płeć, orientację seksualną, niepełnosprawność, status społeczny, kulturowy, religijny i światopogląd.
5. Fizyczny kontakt z małoletnim możliwy tylko jako odpowiedź na realne potrzeby dziecka w danym momencie, z uwzględnieniem jego wieku, płci, kontekstu kulturowego i sytuacyjnego. Na kontakt fizyczny (np. przytulenie) małoletni zawsze musi wyrazić zgodę.
6. Podczas zajęć grupowych ustalanie reguł i zasad pracy, jasne określanie wymagań i oczekiwań wobec dzieci, stanowcze reagowanie na zachowania niepożądane.
7. Udział pracowników w doskonaleniu zawodowym w zakresie przeciwdziałania przemocy wobec małoletnich, komunikacji interpersonalnej, diagnozy czynników ryzyka, świadczących o możliwości stosowania przemocy wobec małoletniego.
8. Panowanie pracownika nad własnymi emocjami. Kontakt z małoletnimi odbywa się w godzinach pracy, a jeśli istnieje potrzeba spotkania z wychowankami rodziny zastępczej poza godzinami pracy, należy poinformować o tym kierownika i uzyskać zgodę opiekunów małoletniego wychowanka.

9. W relacji personelu z małoletnimi niedopuszczalne jest w szczególności:

- stosowanie wobec małoletniego przemocy w jakiejkolwiek formie, w tym stosowanie kar fizycznych, wykorzystywanie relacji władzy lub przewagi fizycznej, zastraszanie,

przymuszanie, groźby, zawstydzanie, upokarzanie, lekceważenie i obrażanie małoletnich, krzyczenie na małoletnich, wywoływanie u nich lęku;

- ujawnianie informacji wrażliwych (wizerunek, informacja o sytuacji rodzinnej, medycznej, itp.) dotyczących dziecka wobec osób nieuprawnionych;

- zachowywanie się w obecności małoletnich w sposób niestosowny, np. poprzez używanie słów wulgarnych, czynienie obraźliwych uwag oraz nawiązywanie w wypowiedziach do atrakcyjności seksualnej;

- nawiązywanie z wychowankami rodzin zastępczych jakichkolwiek relacji seksualnych, ani składanie im propozycji o nieodpowiednim charakterze, kierowanie do nich seksualnych komentarzy, żartów, gestów oraz udostępnianie małoletnim treści erotycznych i pornograficznych, bez względu na ich formę;

- udostępnianie małoletnim treści o charakterze nienawistnym lub propagującym przemoc i zachowania sprzeczne z prawem;

- utrwalanie wizerunku dziecka (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych pracownika;

- proponowanie małoletnim alkoholu, wyrobów tytoniowych, nielegalnych substancji psychoaktywnych, spożywanie ich wspólnie z małoletnimi lub w ich obecności; zapraszanie małoletnich do swojego miejsca zamieszkania, sugerowanie, że taka wizyta mogłaby mieć miejsce lub składanie innych nierealnych obietnic.

CUS w Łomży

Rejestr zdarzeń zagrażających dobru małoletniego

[illegible]

KARTA INTERWENCJI NR.....

1. Data założenia karty.....
2. Imię i nazwisko dziecka.....
3. Data i miejsce urodzenia dziecka.....
4. Adres zamieszkania dziecka.....
5. Przyczyny interwencji, podejrzenie działania na szkodę dziecka przez:
 - osobę dorosłą;
 - innego dziecka;

6. Osoba zawiadamiająca o krzywdzeniu dziecka:

7. Data i opis podjętych działań:

8. Informacja z rozmowy ze świadkami zdarzenia, data i opis spotkania

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

9. Forma podjętej interwencji (właściwe podkreślić)

- zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa,
- powołanie zespołu interwencyjnego,
- opracowanie planu pomocy dziecku,
- inny rodzaj interwencji, jaki.....

.....

.....

10. Dane dotyczące zawiadomienia (data i nazwa organu)

.....

.....

.....

.....

.....

11. Wyniki interwencji związane z działaniem organów, jeżeli CUS uzyskało informacje o wynikach

.....

.....

.....

.....

.....

.....

/czytelny podpis osoby zakładającej kartę interwencji/

Procedury interwencji w Centrum Usług Społecznych w Łomży w przypadku ujawnienia działania na szkodę małoletniego wychowanka rodziny zastępczej

§1

Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka przez osobę nieletnią, czyli taką, która nie ukończyła 18. roku życia (przemoc rówieśnicza)

1. W przypadku doświadczania przez dziecko ze strony innego dziecka przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożenia jego życia: pracownik CUS jest zobowiązany zadbać o bezpieczeństwo dziecka i w miarę możliwości odseparować je od osoby podejrzanej o krzywdzenie, pracownik CUS sporządza notatkę o zaistniałej sytuacji i przekazuje ją Dyrektorowi CUS. Kierownik DPZ, koordynator rodziny, asystent rodziny wraz z psychologiem przeprowadzają rozmowę z opiekunami dzieci uwikłanych w przemoc. Koordynator z psychologiem sporządzają plan pomocy dziecku, który zawiera ;

- wskazania dotyczące działań, jakie CUS podejmuje w celu zapewnienia bezpieczeństwa dziecku, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji (CUS powiadamia najbliższy sąd rodzinny, policję, prokuraturę wysyłając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa);

- wsparcia, jakie CUS zaoferuje dziecku.

2. W przypadku, gdy dziecko doświadcza ze strony innego dziecka jednorazowo innej przemocy fizycznej (np. popychanie, szturchanie), przemocy psychicznej (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie) lub innych niepokojących zachowań (tj. krzyk, niestosowne komentarze);

- pracownik CUS jest zobowiązany zadbać o bezpieczeństwo dziecka i w miarę możliwości odseparować je od osoby podejrzanej o krzywdzenie, pracownik CUS sporządza notatkę o zaistniałej sytuacji i przekazuje ją koordynatorom rodzin zastępczych dziecka krzywdzącego i krzywdzonego,

- koordynator, asystent rodziny z psychologiem przeprowadzają rozmowę osobno z opiekunami dziecka krzywdzonego i krzywdzącego oraz opracowują działania naprawcze. W przypadku powtarzającej się przemocy Dyrektor CUS powiadamia sąd rodzinny, informując o zaistniałej sytuacji.

§2

Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka przez rodzinę biologiczną

1. W przypadku uzyskania informacji o krzywdzeniu małoletniego ze strony rodziny biologicznej, przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub/ i zagrożenia jego życia podejmowane są następujące działania: pracownik CUS sporządza notatkę o zaistniałej sytuacji i przekazuje ją Dyrektorowi CUS,

- kierownik DPZ, asystent rodziny, psycholog przeprowadzają rozmowę z opiekunami małoletniego doznającego przemocy,

- asystent rodziny w porozumieniu z Dyrektorem CUS informuje odpowiednią instytucję o podejrzeniu krzywdzenia małoletniego (sąd rodzinny, policja, prokuratura),

- w sytuacji kiedy zagrożone jest dobro dziecka, asystent rodziny po konsultacji z Dyrektorem CUS i służbami społecznymi wdraża procedurę „Niebieskiej Karty”, zgodnie z obowiązującymi przepisami,

- asystent rodziny z psychologiem, kierownikiem DPZ i Dyrektorem CUS sporządzają Plan Pomocy Dziecku, który zawiera wskazania dotyczące: działań, jakie CUS podejmuje w celu zapewnienia bezpieczeństwa dziecku, wsparcia, jakie zaoferuje dziecku, dalszej realizacji kontaktów z rodziną biologiczną, bądź też ich wstrzymania.

2. W przypadku, gdy dziecko doświadcza jednorazowo przemocy fizycznej (np. klapsy, popychanie, szturchanie), przemocy psychicznej (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie) lub innych niepokojących zachowań (tj. krzyk, niestosowne komentarze);

- pracownik CUS jest zobowiązany zadbać o bezpieczeństwo dziecka i w miarę możliwości odseparować je od osoby podejrzanej o krzywdzenie, pracownik CUS sporządza notatkę o zaistniałej sytuacji i przekazuje ją koordynatorom rodzin zastępczych dziecka krzywdzącego i krzywdzonego,

- kierownik DPZ, asystent rodziny z psychologiem przeprowadzają rozmowę osobno z opiekunami dziecka krzywdzonego i krzywdzącego oraz opracowują działania naprawcze. W przypadku powtarzającej się przemocy Dyrektor CUS powiadamia sąd rodzinny, informując o zaistniałej sytuacji.

Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka przez rodzinę zastępczą

1. W przypadku uzyskania informacji o krzywdzeniu małoletniego ze strony rodziny zastępczej, przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub/ i zagrożenia jego życia:

- pracownik CUS sporządza notatkę o zaistniałej sytuacji i przekazuje ją kierownikowi DPZ, a ten Dyrektorowi CUS,
- dyrektor CUS wzywa osobę, którą podejrzewa się o krzywdzenie i informuje ją o podejrzeniu w obecności kierownika DPZ, psychologa i koordynatora,
- dyrektor CUS wraz z kierownikiem DPZ, psychologiem lub koordynatorem przeprowadzają rozmowę z małoletnim i sporządzają notatkę,
- Koordynator rodziny w porozumieniu z kierownikiem DPZ, a ten w porozumieniu z dyrektorem CUS informują odpowiednią instytucję o podejrzeniu krzywdzenia małoletniego (sąd rodzinny, policja, prokuratura),
- Koordynator z psychologiem, kierownik DPZ i dyrektor CUS sporządzają Plan Pomocy Dziecku, który zawiera wskazania dotyczące: działań, jakie CUS podejmie w celu zapewnienia bezpieczeństwa dziecka, w tym podjęcie decyzji o możliwości dalszego pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, wsparcia, jakie CUS zaoferuje dziecku, pracy z rodziną zastępczą nad metodami wychowawczymi.

2. W przypadku, gdy dziecko doświadcza jednorazowo przemocy fizycznej (np. klapsy, popychanie, szturchanie), przemocy psychicznej (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie) lub innych niepokojących zachowań (tj. krzyk, niestosowne komentarze):

- pracownik CUS jest zobowiązany zadbać o bezpieczeństwo dziecka,
- pracownik CUS przeprowadza rozmowę z osobą podejrzaną o krzywdzenie i powiadamia o możliwości wsparcia psychologicznego,
- w przypadku braku współpracy lub powtarzającej się przemocy pracownik w porozumieniu z dyrektorem CUS informują odpowiednią instytucję o podejrzeniu krzywdzenia małoletniego (sąd rodzinny, policja, prokuratura).

§4

Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka przez pracownika CUS

1. CUS zapewnia bezpieczeństwo dziecku, odseparowuje je od osoby krzywdzącej.

Łomża.....

.....
/Imię i nazwisko/

PESEL.....

OŚWIADCZENIE

Oświadczam, że zapoznałam/łem się ze Standardami Ochrony Małoletnich stosowanymi w Centrum Usług Społecznych w Łomży oraz deklaruję, że będę ich przestrzegać.

.....
/czytelny podpis/

2. Dyrektor CUS wzywa osobę, którą podejrzewa się o krzywdzenie i informuje ją o podejrzeniu.
3. Dyrektor CUS w celu wyjaśnienia prawdziwości faktów, sporządza opis zaistniałej sytuacji na podstawie rozmów:
 - z dzieckiem (w obecności psychologa, koordynatora lub asystenta rodziny, który sporządza notatkę z rozmowy),
 - ze zgłaszającym fakt krzywdzenia dziecka,
 - z podejrzanym o krzywdzenie.
4. Na podstawie opisu sytuacji Dyrektor z kierownikiem DPZ, psychologiem i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej/asystentem rodziny sporządzają Plan Pomocy Dziecku, który zawiera wskazania dotyczące działań, jakie CUS podejmuje na rzecz dziecka, w celu zapewnienia mu poczucia bezpieczeństwa, w tym:
 - zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji,
 - zdyscyplinowanie krzywdzącego (konsekwencje wynikające z przepisów Kodeksu Pracy, do zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa policji włącznie),
 - wsparcia, jakie CUS zaoferuje dziecku.

Standardy Ochrony Małoletnich w rodzinach zastępczych

Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez osoby sprawujące pieczę zastępczą jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie. Osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej traktują dziecko z szacunkiem oraz uwzględniają jego potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przez opiekunów zastępczych wobec dziecka przemocy w jakiejkolwiek formie. Osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej, realizując Standardy, działają w ramach obowiązującego prawa oraz swoich kompetencji.

Słowniczek pojęć

§ 1

1. Osobą sprawującą opiekę nad dzieckiem jest opiekun zastępczy, osoba zatrudniona do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich, a także wolontariusz, praktykant i stażysta.
2. Opiekunem zastępczym jest osoba pełniąca funkcję rodziny zastępczej.
3. Dzieckiem, małoletnim jest każda osoba do ukończenia 18 roku życia, w tym każde dziecko z niepełnosprawnością oraz ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi
4. Opiekunem dziecka jest osoba uprawniona do reprezentacji dziecka, w szczególności jego rodzic lub opiekun prawny.
5. Przez krzywdzenie dziecka należy rozumieć popełnienie czynu zabronionego, czynu karalnego na szkodę dziecka lub zagrożenie dobra dziecka oraz jego zaniedbywanie przez jakąkolwiek osobę, w tym również osobę pełniącą funkcję rodziny zastępczej, prowadzącą rodzinny dom dziecka lub wychowanka.
6. Dane osobowe dziecka to wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka.

Zasady i procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego

§ 2

1. Osoby sprawujące opiekę nad dzieckiem posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci.
2. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka osoby sprawujące opiekę nad dzieckiem niezwłocznie zawiadamiają o tym fakcie Dyrektora Centrum Usług

Społecznych j w Łomży, kierownika Działu Pieczy Zastępczej lub koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

3. Osoby sprawujące opiekę nad dzieckiem monitorują sytuację i dobrostan małoletniego.

§ 3

W przypadku powzięcia przez osoby sprawujące opiekę nad dzieckiem podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone, mają obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji Dyrektorowi Centrum Usług Społecznych w Łomży, kierownikowi Działu Pieczy Zastępczej lub koordynatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

§ 4

Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej lub inna osoba wyznaczona przez Dyrektora Centrum Usług Społecznych w Łomży opracowuje plan pomocy dziecku, wobec którego istnieje uzasadnione podejrzenie skrzywdzenia.

1. Plan pomocy dziecku uwzględnia:

- a) podjęcie przez osoby sprawujące opiekę nad dzieckiem działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia odpowiednim służbom (prokuratura/policja lub sąd rodzinny, ośrodek pomocy społecznej bądź przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego – procedura „Niebieskiej Karty” – w zależności od zdiagnozowanego typu krzywdzenia i skorelowanej z nim interwencji);
- b) wsparcie, jakie osoby sprawujące opiekę nad dzieckiem zaoferują dziecku;
- c) skierowanie małoletniego do specjalistycznej placówki pomocy dziecku, jeżeli istnieje taka potrzeba;
- d) zawiadomienie rodziców/opiekunów o powziętych podejrzeniach i działaniach oraz o ile to możliwe niezbędne włączenie ich do realizacji planowanych działań.

§5

W przypadkach bardziej skomplikowanych (dotyczących na przykład wykorzystywania seksualnego lub znęcania się fizycznego i psychicznego o dużym nasileniu) Dyrektor Centrum Usług Społecznych w Łomży powołuje zespół interwencyjny, w skład którego mogą wejść: psycholog, wychowawca ze szkoły dziecka, kierownik Działu Pieczy Zastępczej, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, inni pracownicy Centrum Usług Społecznych w Łomży mający wiedzę o krzywdzeniu dziecka lub o dziecku (dalej okreśłani jako: Zespół Interwencyjny). Zespół Interwencyjny sporządza plan pomocy dziecku.

1. Dyrektor Centrum Usług Społecznych w Łomży na podstawie zebranych przez Zespół Interwencyjny informacji, składa do Prokuratury/Policji zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa.
2. Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach instytucji, prowadzących postępowanie.

§ 6

1. Z przebiegu interwencji sporządza się kartę interwencji, której wzór stanowi Załącznik nr 4 do niniejszych Standardów. Kartę załącza się do dokumentacji dziecka.
2. Osoby sprawujące opiekę nad dzieckiem, pracownicy Centrum Usług Społecznych w Łomży i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a osobami sprawującymi opiekę nad dzieckiem oraz wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi

§ 7

1. Osoby sprawujące opiekę nad dzieckiem znają i stosują zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnimi, a opiekunami i osobami zatrudnionymi do pomocy.
2. Wychowankowie znają i stosują wymogi dotyczące bezpiecznych relacji z rówieśnikami.

Procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet oraz utrwalonymi w innej formie oraz zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet

§ 8

1. Osoby sprawujące opiekę nad dzieckiem zapewniając dzieciom dostęp do Internetu, zobowiązane są podejmować działania zabezpieczające dzieci przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju.

2. Rozwiązania organizacyjne związane z korzystaniem z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet bazują na aktualnych standardach bezpieczeństwa zapewnianych przez dostawców.
3. Osoby sprawujące opiekę nad dzieckiem, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej cyklicznie przeprowadzają z dziećmi pogadanki dotyczące bezpiecznego korzystania z Internetu.
4. Osoby sprawujące opiekę nad dzieckiem zapewniają stały dostęp do materiałów edukacyjnych, dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu.
5. W miejscu pełnienia funkcji rodziny zastępczej dostęp dziecka do urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet możliwy jest:
 - a) pod nadzorem opiekunów podczas zajęć;
 - b) bez nadzoru opiekunów – na przeznaczonych do tego komputerach, laptopach, itp.

§ 9

1. W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści w komputerach lub innych urządzeniach elektronicznych, z których korzystają dzieci, należy niezwłocznie o tym fakcie zawiadomić Dyrektora Centrum Usług Społecznych w Łomży lub koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, zabezpieczyć sprzęt i w miarę możliwości ustalić, kto korzystał w tym czasie z komputera.
2. Osoba sprawująca opiekę nad dzieckiem przeprowadza z małoletnim, o którym mowa w punkcie poprzedzającym, rozmowę na temat zasad bezpiecznego korzystania z Internetu.
3. Jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozmowy osoba sprawująca opiekę nad dzieckiem uzyska informację, że dziecko jest krzywdzone, podejmuje działania opisane w rozdziale dotyczącym Zasad i procedur podejmowania interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka.

Zasady ochrony danych osobowych oraz wizerunku wychowanków

§ 10

1. Osoby sprawujące opiekę nad dzieckiem zapewniają najwyższe standardy ochrony danych osobowych dzieci zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
2. Osoby sprawujące opiekę nad dzieckiem uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewniają ochronę wizerunku dziecka.
3. Osobom sprawującym opiekę nad dzieckiem nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku dziecka bez zgody rodzica lub opiekuna prawnego.

4. Jeżeli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak: zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda rodzica lub opiekuna prawnego na utrwalenie wizerunku dziecka nie jest wymagana.
5. Upublicznianie przez osoby sprawujące opiekę nad dzieckiem wizerunku dziecka utrwalonego w jakiejkolwiek formie (fotografia, nagranie audio-video) wymaga pisemnej zgody rodzica lub opiekuna prawnego.

Zasady rekrutacji osób zatrudnionych do sprawowania opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich w rodzinach zastępczych oraz wolontariuszy, stażystów i praktykantów.

§ 11

1. Rekrutacja osób zatrudnionych do sprawowania opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka oraz wolontariuszy, stażystów i praktykantów odbywa się zgodnie z zasadami bezpiecznej rekrutacji.

Monitoring

§ 12

1. Dyrektor Centrum Usług Społecznych w Łomży jest osobą odpowiedzialną za Standardy ochrony małoletnich w rodzinnych formach pieczy zastępczej, za przegląd i aktualizację Standardów oraz za proponowanie zmian.
2. Osoba odpowiedzialna przeprowadza w rodzinach zastępczych raz na 12 miesięcy, ankietę monitorującą poziom realizacji Standardów. Sporządza na tej podstawie raport.
3. Dyrektor Centrum Usług Społecznych w Łomży wprowadza do Standardów niezbędne zmiany i ogłasza osobom pełniącym funkcję rodziny zastępczej oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka nowe brzmienie Standardów.

Przepisy końcowe

§ 13

1. Standardy wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.
2. Ogłoszenie następuje w sposób dostępny dla Osoby sprawujące opiekę nad dzieckiem, wychowanków, rodziców oraz opiekunów prawnych w szczególności poprzez wywieszenie w miejscu ogłoszeń Centrum Usług Społecznych w Łomży lub poprzez przesłanie tekstu drogą elektroniczną, jak również na stronie Centrum.
3. Osoby sprawujące opiekę nad dzieckiem, po zapoznaniu się ze standardami składają stosowne oświadczenie.

